

1

Η γυναίκα του το κατάλαβε πρώτη. «Θα μου κάνεις μια χάρη;» φώναξε η Γκρέτα απ' την κρεβατοκάμαρα το πρώτο απόγευμα. «Θα με βοηθήσεις σε κάτι για λίγο;»

«Φυσικά», απάντησε ο Έιναρ, με τα μάτια του καρφωμένα στον καμβά. «Ο, τι θέλεις».

Έκανε κρύο, φυσούσε βοριάς από τη Βαλτική. Βρίσκονταν στο διαμέρισμά τους στο Σπίτι της Χήρας, ο Έιναρ, μικρόσωμος, δεν είχε ακόμα κλείσει τα τριάντα πέντε, ζωγράφιζε από μνήμης ένα χειμωνιάτικο τοπίο του Κατεγάτη. Το μαύρο νερό άφριζε ανελέητο, τάφος εκατοντάδων ψαράδων που γύριζαν στην Κοπεγχάγη με την αλμυρή ψαριά τους. Ο γείτονάς τους στον κάτω όροφο ήταν ναυτικός, ένας άντρας με μακρουλό κεφάλι που έβριζε συνέχεια τη γυναικά του. Καθώς ο Έιναρ ζωγράφιζε το γκρίζο γύρισμα κάθε κύματος, φανταζόταν τον ναυτικό να πνίγεται, ένα απελπισμένο χέρι να σηκώνεται, τη φωνή του βραχνή από τη βότκα να φωνάζει ακόμα τη γυναικά του πουτάνα του λιμανιού. Έτσι ο Έιναρ καταλάβαινε πόσο σκούρα απόχρωση έπρεπε να φτιάξει για τα κύματά του: αρκετά γκρίζα ώστε να καταπιούν έναν τέτοιο άντρα, να πνίξουν το βρυχηθμό του.

«Έρχομαι σ' ένα λεπτό», είπε η Γκρέτα, νεότερη απ' τον άντρα της και όμορφη, με ένα πλατύ, επίπεδο πρόσωπο. «Κι αρχίζουμε».

Ο Έιναρ διέφερε από τη γυναικά του και σ' αυτό. Ζωγράφιζε γη και θάλασσα – μικρά τετράγωνα λουσμένα στο λοξό φως του Ιουνίου, ή άχρωμα κάτω απ' το θαμπό ήλιο του Γενάρη. Η Γκρέτα ζωγράφιζε πορτρέτα, συχνά σε φυσικό μέγεθος, σχετικά γνωστών προσωπικοτήτων,

ΝΤΕΗΒΙΝΤ ΕΜΠΕΡΣΟΦ

με ρόδινα χείλη και λαμπερά μαλλιά. Ο χερ I. Γκλίκσταντ, ο χρηματοδότης του Ελεύθερου Λιμανιού της Κοπεγχάγης. Ο Κρίστιαν Ντάλγκααρντ, γουναράς, προμηθευτής των ανακτόρων. Ο Ίβαρ Κνούντσεν, εταίρος της ναυπηγικής εταιρίας Μπουρμάιστερ & Βάιν. Σήμερα ήταν η Άννα Φόνσμαρκ, μέτζο σοπράνο της Βασιλικής Όπερας της Δανίας. Πρόεδροι εταιριών και τιτάνες της βιομηχανίας ανέθεταν στην Γκρέτα να ζωγραφίσει τα πορτρέτα τους, τα οποία κρεμούσαν σε γραφεία, πάνω από αρχειοθήκες, ή κατά μήκος διαδρόμων που οι τοίχοι τους είχαν γρατσουνιστεί απ' το καρότσι κάποιου εργάτη.

Η Γκρέτα πρόβαλε στο άνοιγμα της πόρτας. «Σίγουρα δεν σε πειράζει να σταματήσεις λίγο για να με βοηθήσεις;» είπε, με τα μαλλιά της πιασμένα πίσω. «Δεν θα σου το ζητούσα αν δεν ήταν ανάγκη. Άλλα η Άννα ακύρωσε πάλι. Θα μπορούσες λοιπόν να δοκιμάσεις τις κάλτσες της;» ρώτησε η Γκρέτα. «Και τα παπούτσια της;»

Πίσω της, ο ήλιος του Απρίλη φιλτραριζόταν μέσα απ' το μετάξι που κρεμόταν χαλαρά στο χέρι της. Απ' το παράθυρο ο Έιναρ έβλεπε τον Στρογγυλό Πύργο της Κοπεγχάγης, σαν ένα πελώριο τούβλινο φουγάρο, κι από πάνω του το αεροσκάφος της γερμανικής Aero-Lloyd στην καθημερινή του επιστροφή από το Βερολίνο.

«Γκρέτα;» είπε ο Έιναρ. «Τί εννοείς;» Μια πηχτή σταγόνα μπογιάς έπεσε απ' το πινέλο στη μπότα του. Ο Εδουάρδος ο Δ' άρχισε να γαβγίζει, γυρίζοντας το άσπρο κεφάλι του μια στον Έιναρ και μια στην Γκρέτα.

«Η Άννα ακύρωσε πάλι», είπε η Γκρέτα. «Έχει έκτακτη πρόβα για την Κάρμεν. Κι εγώ χρειάζομαι ένα ζευγάρι πόδια για να τελειώσω το πορτρέτο της, αλλιώς δεν θα ξεμπερδέψω ποτέ. Έτσι σκέφτηκα πως τα δικά σου μπορεί να μου κάνουν».

Η Γκρέτα τον πλησίασε, με τα παπούτσια στο άλλο της χέρι, κίτρινα μουσταρδί με μεταλλικές αγκράφες. Φορούσε την πουκαμίσα της που κούμπωνε μπροστά και είχε μεγάλες τσέπες, όπου έχωνε ό,τι ήθελε να κρύψει απ' τον Έιναρ.

«Μα δεν μπορώ να φορέσω τα παπούτσια της Άννας», είπε ο Έιναρ. Άλλα, κοιτάζοντάς τα, σκέφτηκε πως ίσως και να του έκαναν τελικά, αφού τα πόδια του ήταν μικρά, με τοξωτή καμάρα και λεπτή φτέρνα.

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΑΝΙΑ

Τα δάχτυλα των ποδιών του ήταν λεπτά με ελάχιστες μαύρες τριχούλες. Φαντάστηκε τη ζαρωμένη κάλτσα να γλιστράει πάνω στο λευκό του αστράγαλο. Στην ανεπαίσθητη καμπύλη της γάμπας του. Και μ' ένα κλικ να πιάνεται στη ζαρτιέρα. Ο Έιναρ έκλεισε τα μάτια.

Τα παπούτσια έμοιαζαν μ' εκείνα που είχαν δει την περασμένη βδομάδα στη βιτρίνα του Φόνεσμπεχ, και τα φορούσε μια κούκλα με σκούρο μπλε φόρεμα. Ο Έιναρ και η Γκρέτα είχαν σταθεί για να χαζέψουν τη βιτρίνα που ήταν στολισμένη με μια γιρλάντα από νάρκισσους. «Ωραία, ε;» είπε η Γκρέτα. Κι όταν εκείνος δεν απάντησε, με τα μάτια του ορθάνοιχτα να καθρεφτίζονται στο τζάμι της βιτρίνας, η Γκρέτα χρειάστηκε να τον τραβήξει για να προχωρήσουν. Σχεδόν τον έσερνε στο δρόμο, και μόλις πέρασαν το μαγαζί με τα είδη καπνιστού, τον ρώτησε: «Έιναρ, είσαι καλά;»

Το σαλόνι του διαμερίσματος το χρησιμοποιούσαν σαν ατελιέ. Το ταβάνι είχε λεπτά δοκάρια κι ήταν ελαφρά θολωτό σαν αναποδογυρισμένη βάρκα. Το πούσι της θάλασσας είχε σκεβρώσει τα κουφώματα στα ψηλά παράθυρα, και το πάτωμα έγερνε ανεπαίσθητα προς τα δυτικά. Το απόγευμα, όταν ο ήλιος χτυπούσε το Σπίτι της Χήρας, οι τοίχοι του ανάδιναν μια ελαφριά μυρωδιά ρέγγας. Το χειμώνα οι φεγγίτες έσταζαν, παγωμένες στάλες νερό φουσκάλιαζαν τη μπογιά του τοίχου. Ο Έιναρ και η Γκρέτα έστηναν τα καβαλέτα τους κάτω από τους δίδυμους φεγγίτες, δίπλα στα κουτιά με τις λαδομπογιές που παράγγελναν από τον Χερ Σάλατοφ στο Μόναχο, δίπλα στα ράφια με τους λευκούς καμβάδες. Όταν δεν ζωγράφιζαν, τα σκέπαζαν όλα με κάτι πράσινους μουσαμάδες που ο ναυτικός από κάτω είχε παρατήσει στην είσοδο.

«Γιατί θέλεις να φορέσω τα παπούτσια της;» ρώτησε ο Έιναρ. Κάθισε στην καρέκλα με το σχοινένιο κάθισμα που είχε πάρει από την αποθήκη της γιαγιάς του. Ο Εδουάρδος ο Δ' πήδηξε στα γόνατά του· το σκυλί έτρεμε όταν άκουγε τις φωνές του ναυτικού από κάτω.

«Για το πορτρέτο της Άννας», είπε η Γκρέτα. Και μετά: «Εγώ θα το κάνα για σένα». Στο μάγουλό της είχε ένα και μοναδικό σημαδάκι, ένα ανεπαίσθητο βαθούλωμα από ανεμοβλογιά. Το χάιδεψε απαλά με το δάχτυλό της, κάτι που έκανε –ο Έιναρ το ήξερε– όταν ήταν αγχωμένη.

Η Γκρέτα γονάτισε για να του λύσει τα κορδόνια. Τα μαλλιά της

ΝΤΕΗΒΙΝΤ ΕΜΠΕΡΣΟΦ

ήταν μακριά και ξανθά, πιο δανέζικα στο χρώμα από τα δικά του. Τα περνούσε πίσω από τ' αυτιά της όποτε ξεκινούσε να καταπιαστεί με κάτι καινούργιο. Τώρα, καθώς προσπαθούσε να λύσει τον κόμπο στα κορδόνια του Έιναρ, γλιστρούσαν μπροστά στο πρόσωπό της. Μύριζε λάδι πορτοκαλιάς, εκείνο που η μαμά της έστελνε μια φορά το χρόνο μέσα σ' ένα κασόνι με καφέ μπουκάλια που η ετικέτα τους έγραφε: ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΠΑΣΑΝΤΙΝΑ. Η μαμά της νόμιζε πως η Γκρέτα το έβαζε στα κέικ, η Γκρέτα όμως το έβαζε πίσω από τ' αυτιά της, αντί για άρωμα.

Η Γκρέτα ξεκίνησε να πλένει τα πόδια του Έιναρ σε μια λεκάνη. Οι κινήσεις της ήταν απαλές αλλά επιδέξιες, καθώς περνούσε σβέλτα το σφουγγάρι ανάμεσα στα δάχτυλά του. Ο Έιναρ ανασήκωσε κι άλλο τα μπατζάκια του. Οι γάμπες του ήταν όμορφες, σκέφτηκε ξαφνικά, καλοσχηματισμένες. Τέντωσε το πέλμα του απαλά και ο Εδουάρδος ο Δ' έσκυψε να γλείψει το νερό απ' το μικρό του δαχτυλάκι, εκείνο που ήταν χοντρό στην άκρη και είχε γεννηθεί χωρίς νύχι.

«Θα το κρατήσουμε μυστικό, όμως. Εντάξει, Γκρέτα;» ψιθύρισε ο Έιναρ. «Δεν θα το πεις σε κανέναν, σύμφωνοι;» Ένιωθε φόβο και έξαψη μαζί, η καρδιά του χτυπούσε σαν παιδική γροθιά στη βάση του λαιμού του.

«Σε ποιον θα μπορούσα να το πω;»

«Στην Άννα.»

«Δεν υπάρχει λόγος να το μάθει η Άννα», είπε η Γκρέτα. Μα ακόμα κι έτσι, σκέφτηκε ο Έιναρ, η Άννα ήταν τραγουδίστρια της όπερας. Ήταν μαθημένη να βλέπει άντρες με γυναικεία ρούχα. Και γυναίκες με αντρικά, στους Hosenrollen, τους ρόλους με τα παντελόνια. Ήταν η πιο παλιά απάτη στον κόσμο. Και στη σκηνή της όπερας δεν σήμαινε απολύτως τίποτα – μόνο προκαλούσε σύγχυση. Μια σύγχυση που πάντα ξεκαθάριζε στην τελευταία πράξη.

«Δεν χρειάζεται να το μάθει κανείς», είπε η Γκρέτα, και ο Έιναρ, που ένιωθε σαν να χέπεσει πάνω του το λευκό φως του προβολέα της ράμπας, άρχισε να χαλαρώνει και να ανεβάζει την κάλτσα στη γάμπα του.

«Τη φοράς ανάποδα», είπε η Γκρέτα, ισιώνοντας τη ραφή. «Τράβα την απαλά.»